

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

**Βρυξέλλες, 13 Σεπτεμβρίου 2011
(OR. en)**

14045/11

CONSOM 142

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για το Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο κ. Jordi AYET PUIGARNAU, Διευθυντής
Ημερομηνία Παραλαβής:	9 Σεπτεμβρίου 2011
Αποδέκτης:	κ. Uwe CORSEPIUS, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2011) 547 τελικό
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Τέταρτη έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1985 σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 1999/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1999

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο της Επιτροπής - COM(2011) 547 τελικό.

συνημμ.: COM(2011) 547 τελικό

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.9.2011
COM(2011) 547 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**Τέταρτη έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης
Ιουλίου 1985 σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και
διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών
προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 1999/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1999**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

**Τέταρτη έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης
Ιουλίου 1985 σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και
διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών
προϊόντων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 1999/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1999**

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
2.	ΤΡΙΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 85/374/ΕΟΚ: 2001-2005	4
3.	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 85/374/ΕΟΚ: 2006 - 2010.....	4
3.1.	Νομολογία του Δικαστηρίου.....	5
3.1.1.	Προδικαστικές παραπομπές (Άρθρο 267 ΣΛΕΕ).....	5
3.1.3.	Άμεσες προσφυγές (άρθρα 258 και 260 ΣΛΕΕ)	6
3.2.	Πληροφορίες που υπέβαλαν οι εθνικοί εμπειρογνώμονες και οι συμβουλευτικές ομάδες	7
3.3.	Άλλα ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας.....	11
4.	Συμπεράσματα.....	12

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ (στο εξής «η οδηγία»)¹ αποσκοπεί στην προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών όσον αφορά την ευθύνη του παραγωγού για τις ζημιές που προκαλούνται από ελαττωματικά προϊόντα. Η εν λόγω οδηγία θεσπίζει την αρχή της ευθύνης άνευ πταίσματος του παραγωγού, σύμφωνα με την οποία κάθε παραγωγός ενός ελαττωματικού κινητού αγαθού υποχρεούται να αποζημιώνει έναν ιδιώτη για τις ζημιές που προκλήθηκαν στη σωματική του ακεραιότητα ή στην περιουσία του, ανεξάρτητα από το αν υπάρχει αμέλεια εκ μέρους του ή όχι.

Η εν λόγω οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα προϊόντα² που κυκλοφορούν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, δηλαδή στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη Νορβηγία, στο Λιχτενστάιν και στην Ισλανδία. Σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία, η επανόρθωση υλικών ζημιών περιορίζεται σε αντικείμενα ιδιωτικής χρήσης και κατανάλωσης με εκτιπτόμενο ποσό ύψους 500 ευρώ. Καθορίζονται επίσης προθεσμίες παραγραφής και απαγορεύονται οι ρήτρες που περιορίζουν ή αποκλείουν την ευθύνη του παραγωγού. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει την απαλλαγή του παραγωγού εφόσον αποδείξει την ύπαρξη ορισμένων απαλλακτικών στοιχείων, όπως για παράδειγμα ότι δεν έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία, ότι το ελάττωμα οφείλεται στη συμμόρφωση του προϊόντος με αναγκαστικούς κανόνες δικαίου που θεσπίστηκαν από δημόσια αρχή ή ότι οι επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις, τη στιγμή που έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία, δεν επέτρεπαν να διαπιστωθεί η ύπαρξη του ελαττώματος.

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ δεν θίγει τα δικαιώματα που ενδέχεται να έχει ο ζημιωθείς βάσει του δικαίου περί συμβατικής ή εξωσυμβατικής ευθύνης ή βάσει ειδικού καθεστώτος ευθύνης που τυχόν ισχύει κατά τη στιγμή κοινοποίησης της οδηγίας³. Εξάλλου, η οδηγία δεν θίγει την επανόρθωση των ηθικών βλαβών με βάση τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 της οδηγίας, η Επιτροπή εξετάζει κατά τακτά διαστήματα την αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου της ευθύνης λόγω των προϊόντων. Η Επιτροπή έχει ήδη εκδώσει τρεις εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας⁴.

Το παρόν έγγραφο αποτελεί την τέταρτη έκθεση εφαρμογής της οδηγίας. Καλύπτει την περίοδο 2006-2010 και αναλύει την εφαρμογή της οδηγίας στα 27 κράτη μέλη. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή απέστειλε ερωτηματολόγια στα κράτη μέλη και στα μέλη των ανεπίσημων συμβουλευτικών ομάδων με τα οποία τους ζητούσε πληροφορίες, ιδίως για τα θέματα που είχαν επισημανθεί στην προηγούμενη έκθεση.

¹ Οδηγία 85/374/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1985, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σε θέματα ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων (ΕΕ L 21 της 7.8.1985, σ. 29), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 1999/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 1999 (ΕΕ L 141 της 4.6.1999, σ. 20) και το διορθωτικό (ΕΕ L 283 της 6.11.1999, σ. 20).

² Με την οδηγία 99/34/ΕΚ το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ επεκτάθηκε στα γεωργικά και αλιευτικά προϊόντα. Αντιθέτως, η πυρηνική ενέργεια αποκλείεται ρητά από τη βασική οδηγία.

³ Το Δικαστήριο της Ένωσης επιβεβαίωσε επανειλημμένα ότι το καθεστώς που θεσπίζεται με την οδηγία 85/374/ΕΟΚ δεν αποκλείει την εφαρμογή άλλων καθεστώτων συμβατικής ή εξωσυμβατικής ευθύνης, εφόσον έχουν διαφορετική νομική βάση (βλέπε, για παράδειγμα, απόφαση του ΔΕΕ, της 10ης Ιανουαρίου 2006, υπόθεση C-402/03, Συλ. 2006, σ. I-199).

⁴ COM (1995) 617 της 13ης Δεκεμβρίου 1995· COM(2000) 893 της 31ης Ιανουαρίου 2001 και COM(2006) 496 της 14ης Σεπτεμβρίου 2006.
(http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market/documents/liability/index_en.htm)

2. ΤΡΙΤΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 85/374/ΕΟΚ: 2001-2005

Η τρίτη έκθεση εφαρμογής της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η οδηγία είχε επιτύχει να διασφαλίσει την ύπαρξη ισορροπίας μεταξύ των συμφερόντων των καταναλωτών και των πολιτικών της εσωτερικής αγοράς. Η έκθεση επιβεβαίωνε, ως γενικό συμπέρασμα, ότι η εφαρμογή της οδηγίας ήταν πολύ ικανοποιητική και δεν χρειαζόταν καμία τροποποίηση. Παρόλο που υπήρχαν διαφορές στην εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών, αυτές δεν επηρέαζαν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η Επιτροπή πρότεινε να συνεχιστεί η ανάλυση της λειτουργίας της οδηγίας και κυρίως των επιπτώσεων των διατάξεων για το βάρος της απόδειξης, τους υπερασπιστικούς ισχυρισμούς ή το εκπιπόμενο ποσό των 500 ευρώ για τις προκαλούμενες υλικές ζημιές, ούτως ώστε να παρέμβει σε περίπτωση που διαπιστωθούν εθνικές αποκλίσεις που απαιτούν την ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 85/374/ΕΟΚ: 2006 - 2010

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή συνέχισε τον έλεγχο της μεταφοράς και της εφαρμογής της οδηγίας στα κράτη μέλη.

Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι εθνικές διατάξεις για την εφαρμογή της οδηγίας εφαρμόζονται εν γένει παράλληλα με άλλες κανονιστικές ρυθμίσεις για τη συμβατική, εξωσυμβατική ή άλλου είδους ευθύνη. Η εν λόγω συνύπαρξη διαφορετικών διατάξεων, που επιτρέπεται με το άρθρο 13 της οδηγίας, θεωρείται θετική, επειδή η ποικιλία κανόνων συμβάλλει στη βελτίωση της προστασίας των καταναλωτών.

Από τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν για τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης, προκύπτει ότι σε ορισμένα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων η Αυστρία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία και η Πολωνία, καταγράφεται ένας διαρκώς αυξανόμενος αριθμός αγωγών λόγω ευθύνης από ελαττωματικά προϊόντα, με βάση το εθνικό δίκαιο μεταφοράς της οδηγίας. Σε ορισμένα από τα κράτη μέλη αυτά, παρατηρείται ταυτόχρονα αύξηση του απόλυτου αριθμού αγωγών που βασίζονται στην ευθύνη λόγω προϊόντων στη διάρκεια των τελευταίων ετών καθώς και αύξηση της σχετικής χρήσης της οδηγίας έναντι άλλων αγωγών που βασίζονται στη συμβατική ή αστική ευθύνη.

Η αύξηση του αριθμού των αγωγών λόγω ευθύνης από ελαττωματικά προϊόντα οι οποίες κατατέθηκαν τα τελευταία έτη οφείλεται κυρίως σε εξωγενείς παράγοντες, όπως η μεγαλύτερη επαγρύπνηση των καταναλωτών και η καλύτερη οργάνωσή τους ή η βελτίωση των μέσων πρόσβασης στην ενημέρωση. Αντίθετα, φαίνεται ότι το εγγενές κόστος της διαδικασίας λειτουργεί αποτρεπτικά γι' αυτό το είδος των αγωγών σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως, για παράδειγμα, το Ηνωμένο Βασίλειο.

Ως εκ τούτου, το ζήτημα της ταχείας επίλυσης των υποθέσεων που φθάνουν στα εθνικά δικαστήρια εξαρτάται από την ταχύτητα και την αποτελεσματικότητα των εθνικών συστημάτων αστικού δικαίου. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχει αμφιβολία για την ευθύνη (δηλαδή το ελάττωμα, η ζημία και η αιτιώδης συνάφεια είναι προφανείς), οι

καταγγελίες αυτές αποτελούν αντικείμενο εξωδικαστικού διακανονισμού που συμβάλλει στην ταχεία αποζημίωση των ζημιωθέντων για τις ζημιές που υπέστησαν⁵.

3.1. Νομολογία του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής «το Δικαστήριο») εξακολούθησε να διευκρινίζει τις διατάξεις της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ, συμβάλλοντας κατά τον τρόπο αυτό στη μείωση των διαφορών όσον αφορά την ερμηνεία της. Το Δικαστήριο αποφάνθηκε επανειλημμένα για τη σχέση της εν λόγω οδηγίας με τις εθνικές διατάξεις μεταφοράς, όπως και για το συνολικό επίπεδο εναρμόνισης της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ, που εμποδίζει, για παράδειγμα, τα κράτη μέλη να προβλέπουν διατάξεις που να είναι ευνοϊκότερες για τους καταναλωτές, όσον αφορά τις προθεσμίες παραγραφής. Επιβεβαίωσε επίσης τη δυνατότητα των κρατών μελών να εφαρμόζουν καθεστώτα ευθύνης διαφορετικά από το καθεστώς της αντικειμενικής ή άνευ πταίσματος ευθύνης, σύμφωνα με τα οποία η ευθύνη των μεσαζόντων μπορεί να είναι ισοδύναμη με εκείνη του παραγωγού σε περίπτωση αμέλειας ή πταίσματος.

Στο διάστημα μεταξύ 2006 και 2010, το Δικαστήριο εξέδωσε έξι αποφάσεις που αφορούσαν την οδηγία 85/374/ΕΟΚ.

Σε δύο περιπτώσεις επρόκειτο για αποφάσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας άσκησης δεύτερης προσφυγής στο Δικαστήριο (άρθρο 260 ΣΛΕΕ, πρώην άρθρο 228 ΣΕΚ). Προδικαστικές παραπομπές (Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)

Στην υπόθεση *Skon κατά Bilka Lavrishvareus*⁶, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η οδηγία 85/374/ΕΟΚ πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι αντιβαίνει σε εθνική διάταξη σύμφωνα με την οποία ο προμηθευτής ελαττωματικού προϊόντος υπέχει, πέραν των περιπτώσεων που αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 3, παράγραφος 3, ευθύνη άνευ πταίσματος την οποία σύμφωνα με την οδηγία, υπέχει ο παραγωγός. Ωστόσο, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η οδηγία δεν αντιβαίνει σε εθνική διάταξη κατά την οποία ο προμηθευτής ευθύνεται απεριορίστως για πταίσμα του παραγωγού.

Στην υπόθεση *Declan O'Byrne κατά Sanofi*⁷, το Δικαστήριο αποφάνθηκε για την έννοια της «θέσης σε κυκλοφορία» του προϊόντος που προβλέπεται στο άρθρο 11 της οδηγίας και η οποία αποτελεί το σημείο αφετηρίας της προθεσμίας παραγραφής της αγωγής λόγω ευθύνης από ελαττωματικά προϊόντα. Στο πλαίσιο αυτό διευκρίνισε ότι ένα προϊόν τίθεται σε κυκλοφορία όταν έχει εξέλθει της παραγωγικής διαδικασίας που εφαρμόζει ο παραγωγός και έχει εισέλθει σε διαδικασία εμπορικής κυκλοφορίας, στο πλαίσιο της οποίας προτείνεται, ως έχει, στο κοινό προς χρήση ή ανάλωση.

Στην απόφαση *Aventis Pasteur SA κατά OB*⁸, το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης την ερμηνεία του για το άρθρο 11 της οδηγίας· δήλωσε ότι το εν λόγω άρθρο έχει την έννοια ότι απαγορεύει την εφαρμογή εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως επιτρέπουσας την υποκατάσταση εναγομένου με άλλον διαρκούσης της εκκρεμοδικίας, κατά τρόπον ώστε να είναι δυνατή η προσεπίκληση, μετά την παρέλευση της προθεσμίας την οποία καθορίζει, ενός «παραγωγού»,

⁵ Η Αυστρία και η Λετονία υπέβαλαν στοιχεία, για παράδειγμα, για έναν αριθμό εξωδικαστικών διακανονισμών, όπως η πτώση ενός βρέφους από την αλλαξιέρα που έκλεισε ξαφνικά (1 500 ευρώ)· έγκαιμα στις κνήμες λόγω της θραύσης της λαβής μιας συσκευής για "fondue" (2.500 ευρώ)· πόνοι και συμπτώματα ασφυξίας μετά την κατανάλωση μιας μερίδας κεχριού που είχε μολυνθεί με σπόρους στρώχνου (1.000 ευρώ) ή ένας σοβαρός τραυματισμός μετά από πτώση ελαττωματικής πολυθρόνας (5.000 ευρώ).

⁶ ΔΕΕ- Απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 2006, υπόθεση C-402/03, Συλ. 2006, σελίδα I-199.

⁷ ΔΕΕ- Απόφαση της 9ης Φεβρουαρίου 2006, υπόθεση C-127/04, Συλ. 2006, σελίδα I-1313.

⁸ ΔΕΕ- Απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2009, υπόθεση C-358/08, Συλ. 2009, σελίδα I-11305.

υπό την έννοια του άρθρου 3 της οδηγίας αυτής, ως εναγομένου σε ένδικη διαδικασία κινηθείσα εντός της προθεσμίας αυτής κατ' άλλου προσώπου. Στη συνέχεια το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το άρθρο 11 έχει την έννοια ότι δεν εμποδίζει το εθνικό δικαστήριο να κρίνει ότι, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας κινηθείσας εντός της προθεσμίας του άρθρου αυτού κατά της θυγατρικής του παραγωγού, υπό την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/374, η οποία του ανήκει κατά 100 %, ο εν λόγω παραγωγός μπορεί να υποκαταστήσει τη θυγατρική αυτή, αν το ως άνω δικαστήριο διαπιστώσει ότι η θέση του επίμαχου προϊόντος σε κυκλοφορία καθορίστηκε στην πραγματικότητα από τον παραγωγό αυτόν.

Τέλος, το Δικαστήριο έδωσε διευκρινίσεις σχετικά με την ευθύνη του προμηθευτή. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 3, παράγραφος 3, της οδηγίας πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι, οσάκις ο ζημιωθείς από το φερόμενο ως ελαττωματικό προϊόν ευλόγως δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει την ταυτότητα του παραγωγού του προϊόντος αυτού, πριν ασκήσει τα δικαιώματά του κατά του προμηθευτή του προϊόντος, ο εν λόγω προμηθευτής πρέπει να θεωρείται ως «παραγωγός», στο πλαίσιο ιδίως της εφαρμογής του άρθρου 11 της εν λόγω οδηγίας, εφόσον δεν έχει γνωστοποιήσει στον ζημιωθέντα, με δική του πρωτοβουλία και με επιμέλεια, την ταυτότητα του παραγωγού ή εκείνου που του προμήθευσε το προϊόν, πράγμα το οποίο το εθνικό δικαστήριο οφείλει, ενδεχομένως, να ελέγξει, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως.

Στην υπόθεση *Moteurs Leroy Somer κατά Dalkia France*⁹, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η οδηγία πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι δεν απαγορεύει την ερμηνεία εθνικής νομοθεσίας ή την εφαρμογή εθνικής πάγιας νομολογίας σύμφωνα με τις οποίες ο ζημιωθείς μπορεί να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε σε περιουσιακό στοιχείο προοριζόμενο για επαγγελματική χρήση, το οποίο πράγματι χρησιμοποιήθηκε για τον σκοπό αυτόν, όταν ο ζημιωθείς αποδεικνύει απλώς τη ζημία, το ελάττωμα του προϊόντος και την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ του ελαττώματος αυτού και της ζημίας.

3.1.1. Άμεσες προσφυγές (άρθρα 258 και 260 ΣΛΕΕ)

Το Δικαστήριο στην απόφασή του της 25ης Απριλίου 2002 στην υπόθεση *Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας*¹⁰, διαπίστωσε την παράλειψη της Γαλλίας να μεταφέρει ορθά την οδηγία 85/374/ΕΟΚ. Επειδή η απόφαση του Δικαστηρίου εκτελέστηκε εν μέρει μόνο, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία δεύτερης προσφυγής στο πλαίσιο του άρθρου 260 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 228 ΣΕΚ).

Στην απόφαση της 14ης Μαρτίου 2006 στην υπόθεση *Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας*¹¹, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η Γαλλική Δημοκρατία, διατηρώντας ρύθμιση σύμφωνα με την οποία ο προμηθευτής ελαττωματικού προϊόντος ευθύνεται υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τον παραγωγό, όταν δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί η ταυτότητα του παραγωγού, ακόμη και αν ο εν λόγω προμηθευτής έχει ενημερώσει τον ζημιωθέντα, εντός εύλογης προθεσμίας, για την ταυτότητα αυτού που του προμήθευσε το προϊόν, δεν έλαβε τα αναγκαία μέτρα για την πλήρη εκτέλεση της αποφάσεως της 25ης Απριλίου 2002, σε σχέση με τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του άρθρου 3, παράγραφος 3, της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ. Το Δικαστήριο υποχρέωσε τη Γαλλική Δημοκρατία να συμμορφωθεί προς την

⁹ ΔΕΕ- Απόφαση της 4ης Ιουνίου 2009, υπόθεση C-285/08, Συλ. 2009, σελίδα I-4733.

¹⁰ ΔΕΕ- Απόφαση της 25ης Απριλίου 2002, υπόθεση C-52/00, Συλ. 2002, σελίδα I-3827.

¹¹ ΔΕΕ- Απόφαση της 14ης Μαρτίου 2006, υπόθεση C-177/04, Συλ. 2006, σελίδα I-2461.

οδηγία και να καταβάλει χρηματική ποινή 31.650 ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης κατά τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την πλήρη εκτέλεση της απόφασης της 25ης Απριλίου 2002, από της δημοσίευσής της νέας απόφασης. Η Γαλλική Δημοκρατία που καταδικάστηκε να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα συνολικού ύψους 795.600 ευρώ, συμμορφώθηκε απόλυτα με τη νέα απόφαση.

Με την απόφαση της 5ης Ιουλίου 2007 στην υπόθεση *Επιτροπή κατά Βασιλείου της Δανίας*¹², το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το Βασίλειο της Δανίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει βάσει της μεταφοράς της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ θεσπίζοντας και διατηρώντας σε ισχύ διατάξεις βάσει των οποίων οι μεσάζοντες στην αλυσίδα διανομής υπέχουν ευθύνη παραγωγού, κατά παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 3, της ίδιας οδηγίας. Ύστερα από την απόφαση αυτή, η Δανία έλαβε τα αναγκαία μέτρα ώστε η νομοθεσία της να συνάδει με την οδηγία.

3.2. Πληροφορίες που υπέβαλαν οι εθνικοί εμπειρογνώμονες και οι συμβουλευτικές ομάδες

Η Επιτροπή, ακολουθώντας την ίδια πρακτική που είχε εφαρμόσει και για την τρίτη έκθεση, κάλεσε τις εθνικές αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη των άτυπων συμβουλευτικών ομάδων να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με την εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της οδηγίας κατά την περίοδο αναφοράς. Σκοπός της ήταν να αξιολογήσει τον έμπρακτο αντίκτυπο της οδηγίας και τα ζητήματα που είχαν επισημανθεί στην προηγούμενη έκθεση, των οποίων η διαφορετική ερμηνεία από τα εθνικά δικαστήρια μπορεί ενίοτε να οδηγεί σε διαφορετική εφαρμογή της οδηγίας μεταξύ των κρατών μελών.

Στην παρούσα έκθεση συγκεφαλαιώνονται τα στοιχεία που συγκέντρωσε η Επιτροπή κυρίως όσον αφορά το βάρος της απόδειξης, τον υπερασπιστικό ισχυρισμό που θεμελιώνεται στη συμμόρφωση προς κανονιστική ρύθμιση, τον υπερασπιστικό ισχυρισμό για τον κίνδυνο ανάπτυξης και το ζήτημα του εκπιπόμενου ποσού των 500 ευρώ για υλικές ζημιές.

– Βάρος της απόδειξης (άρθρο 4)

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ προβλέπει ότι το βάρος της απόδειξης της ζημίας, του ελαττώματος και της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ ζημίας και ελαττώματος βαρύνει τον ζημιωθέντα. Η εν λόγω οδηγία δεν έχει σκοπό να εναρμονίσει τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες των κρατών μελών που ποικίλλουν τόσο όσον αφορά το ουσιαστικό δίκαιο όσο και όσον αφορά το επίπεδο της απόδειξης.

Στη μελέτη Lovells για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹³ καθώς και στην τρίτη έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της οδηγίας είχε ήδη διαπιστωθεί η ύπαρξη διαφορών στη νομολογία για το εν λόγω ζήτημα: υπήρχαν αποκλίσεις μεταξύ των αποφάσεων των διαφόρων κρατών μελών καθώς επίσης και μεταξύ των αποφάσεων των δικαστηρίων του ίδιου κράτους μέλους.

¹² ΔΕΕ- Απόφαση της 5ης Ιουλίου 2007, υπόθεση C-327/05, Συλ. 2007, σελίδα I-93.

¹³ Lovells. Product liability in the European Union- A report for the European Commission- (The Lovells Report) 2003.
(http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm)

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, παρατηρούνται ακόμη διαφορές όσον αφορά τα στοιχεία που χρειάζονται για την απόδειξη ελαττώματος. Σε ορισμένα δικαστήρια, όπως για παράδειγμα, στη Γαλλία, στο Βέλγιο, στην Ιταλία ή στην Ισπανία αρκεί ο ενάγων να αποδείξει ότι το προϊόν δεν πληροί τη λειτουργία για την οποία είχε προβλεφθεί. Σε άλλα, όπως για παράδειγμα στη Γερμανία, ή στο Ηνωμένο Βασίλειο¹⁴, ο ενάγων πρέπει να αποδείξει την ακριβή φύση του ελαττώματος του προϊόντος με μεγαλύτερη ακρίβεια. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, το Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστρίας έχει αναπτύξει πάγια νομολογία που συνδυάζει αυτές τις δύο θέσεις.

Ωστόσο, ορισμένες εθνικές αρχές (μεταξύ των οποίων της Βουλγαρίας, της Ιταλίας, της Μάλτας, της Σλοβακίας, της Σουηδίας ή της Λετονίας) είναι της γνώμης ότι οι ζημιωθέντες αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες προκειμένου να αποδείξουν ότι η ζημία προκλήθηκε από το ελάττωμα του προϊόντος. Οι δυσκολίες αυτές οφείλονται κυρίως στο κόστος της πραγματογνωμοσύνης. Για να ξεπεραστεί αυτή η δυσκολία, ορισμένα από τα εν λόγω κράτη μέλη πιστεύουν ότι θα πρέπει να τροποποιηθεί η οδηγία ώστε να συμπεριληφθεί ένα τεκμήριο ευθύνης του παραγωγού ή μηχανισμός για την αντιστροφή του βάρους της ευθύνης.

Η εν λόγω διάταξη εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο διαφωνίας μεταξύ των εκπροσώπων των ενδιαφερομένων μερών (καταναλωτές, παραγωγοί, προμηθευτές, ασφαλιστές ή ασκούντες νομικά επαγγέλματα). Οι καταναλωτές επιμένουν στη δυσκολία, ιδίως λόγω του οικονομικού κόστους, της απόδειξης του ελαττωματικού χαρακτήρα ορισμένων πολύ τεχνικών προϊόντων καθώς και της απόδειξης της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του ελαττωματικού χαρακτήρα και της ζημίας, όταν η φύση της ζημίας που ισχυρίζονται ότι υπέστησαν είναι σύνθετη. Για να διασφαλιστεί η πιο αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών, θεωρούν ότι είναι αναγκαία η αντιστροφή του βάρους της απόδειξης.

Οι παραγωγοί και οι ασφαλιστικές εταιρείες εκτιμούν, από την πλευρά τους, ότι η απαίτηση της απόδειξης της αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της ζημίας και του ελαττωματικού χαρακτήρα του προϊόντος αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο για την ισορροπία που διασφαλίζει η οδηγία μεταξύ των συμφερόντων των παραγωγών και εκείνων των καταναλωτών. Θεωρούν, επίσης, ότι η ελάφρυνση των κανόνων σχετικά με το βάρος της απόδειξης θα ενθαρρύνει τις αγωγές των καταναλωτών σχετικά με μικρότερης σημασίας ζημίες. Σύμφωνα με τους ασκούντες νομικά επαγγέλματα, οι ενάγοντες είναι σε θέση να αποδείξουν την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ του ελαττώματος και της ζημίας με βάση τους κανόνες απόδειξης που ισχύουν στα διάφορα κράτη μέλη. Απόδειξη αποτελεί ο αυξανόμενος αριθμός των αιτήσεων αποζημίωσης για ζημίες που προκαλούνται από ελαττωματικά προϊόντα.

– **Υπερασπιστικός ισχυρισμός που βασίζεται στη συμμόρφωση προς κανονιστική ρύθμιση [άρθρο 7 στοιχείο δ)]**

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ προβλέπει την πλήρη απαλλαγή του παραγωγού εφόσον αποδείξει ότι το ελάττωμα οφείλεται στη συμμόρφωση του προϊόντος με αναγκαστικούς κανόνες δικαίου που θεσπίστηκαν από δημόσια αρχή.

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η νομολογία για τον εν λόγω υπερασπιστικό ισχυρισμό είναι περιορισμένη. Στο πλαίσιο αυτό, οι ουγκρικές αρχές

¹⁴ Ωστόσο, το αγγλικό Εφετείο αποφάνθηκε ότι ο αιτών δεν ήταν υποχρεωμένος να αποδείξει τον ακριβή μηχανισμό της ελαττωματικότητας του προϊόντος προκειμένου να τεκμηριώσει την ευθύνη του παραγωγού στην υπόθεση *Ide v. ATB sales* (2008, WECA Civ 424).

ανέφεραν ότι οι υποθέσεις αυτού του είδους αφορούν τις περισσότερες φορές οχήματα και ιατρικά προϊόντα. Στην πρώτη περίπτωση, η ουγγρική νομολογία σπάνια καθορίζει την ευθύνη του παραγωγού με βάση την εθνική νομοθεσία με την οποία έχει μεταφερθεί η οδηγία, αλλά στην περίπτωση των φαρμάκων και άλλων ιατρικών προϊόντων (κυρίως των προϊόντων αίματος), η ευθύνη του παραγωγού καθορίζεται κατά κανόνα από τα δικαστήρια. Σύμφωνα με τις σλοβακικές αρχές, οι καταναλωτές σπανίως ασκούν τα δικαιώματά τους για αποζημίωση στο πλαίσιο αυτό. Τις περισσότερες φορές επικαλούνται άλλα δικαιώματά τους, όπως, για παράδειγμα, το δικαίωμα υπαναχώρησης, τη μείωση της τιμής αγοράς ή την επισκευή του ελαττώματος.

Οι εκπρόσωποι των φαρμακευτικών βιομηχανιών στην Ευρώπη πιστεύουν ότι το καθεστώς ευθύνης που καθορίζεται με την οδηγία δεν συνεκτιμά αρκούντως το γεγονός ότι ο τομέας των φαρμάκων υπόκειται σε πολλές ρυθμίσεις. Κατά τη γνώμη τους, κατά την ανάλυση της ελαττωματικότητας του προϊόντος και της ευθύνης του παραγωγού πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η χρήση φαρμάκων κατά κανόνα υπόκειται στην εξωτερική αξιολόγηση των επαγγελματιών της υγείας (όπως γιατροί, νοσηλευτές ή φαρμακοποιοί) και ότι ο παραγωγός δεν ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο τα φάρμακα συνταγογραφούνται και χορηγούνται.

– **Ισχυρισμός που βασίζεται στον κίνδυνο ανάπτυξης [άρθρο 7 στοιχείο ε)]**

Σύμφωνα με την οδηγία 85/374/ΕΟΚ ο παραγωγός δεν ευθύνεται εάν, όταν έθεσε το προϊόν σε κυκλοφορία, το επίπεδο επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων δεν επέτρεπε τη διαπίστωση της ύπαρξης του ελαττώματος. Στην περίπτωση αυτή τα κράτη μέλη έχουν αρμοδιότητα να λαμβάνουν μέτρα παρέκκλισης¹⁵.

Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι τα εθνικά δικαστήρια δεν συμφωνούν αν αυτός ο υπερασπιστικός ισχυρισμός πρέπει να εφαρμόζεται για όλα τα είδη ελαττωμάτων. Για παράδειγμα το Ανώτατο Δικαστήριο της Γερμανίας αποφάνθηκε ότι το άρθρο 7 στοιχείο ε) δεν εφαρμόζεται ποτέ για ελαττώματα κατασκευαστικού χαρακτήρα. Άλλα δικαστήρια, όπως για παράδειγμα των Κάτω Χωρών και του Ηνωμένου Βασιλείου, δεν συμφωνούν με την εν λόγω ερμηνεία. Εξάλλου, παρά την απόφαση του Δικαστηρίου της Ένωσης στην υπόθεση *Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου*¹⁶, φαίνεται ότι εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες ως προς τον τρόπο ερμηνείας από τα διάφορα δικαστήρια των όρων «κατάσταση των τεχνικών και επιστημονικών γνώσεων κατά τον χρόνο θέσεως σε κυκλοφορία του επιδίκου προϊόντος μη επιτρέπουσα την ανακάλυψη του ελαττώματος».

Από τις ίδιες αυτές πληροφορίες, προκύπτει ότι το Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστρίας αποφάνθηκε ότι η απαλλακτική ρήτρα μπορεί να τύχει εφαρμογής στην περίπτωση κατά την οποία η ύπαρξη κινδύνου ανακαλύφθηκε μόνο από τον πραγματογνώμονα που όρισε το δικαστήριο μετά από μια σειρά δοκιμών στο πλαίσιο της δικαστικής διαδικασίας, ο δε κίνδυνος δεν ήταν γνωστός στους πραγματογνώμονες πριν από την έναρξη της διαδικασίας και τη θέση του προϊόντος σε κυκλοφορία.

¹⁵ Fondazione Rosselli. *Analysis of the Economic Impact of the Developpement risk Clause as provided by Directive 85/374/EEC on Liability for Defective products*. 2004. Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, μόνο η Φινλανδία και το Λουξεμβούργο απέκλεισαν αυτόν τον υπερασπιστικό ισχυρισμό από τη νομοθεσία τους.

¹⁶ ΔΕΕ- Απόφαση της 29ης Μαΐου 1997, υπόθεση C-300/95, Συλ.1997, σ . I-2649. (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm).

Επί του παρόντος, ορισμένα κράτη μέλη θεωρούν υπεύθυνο για τους κινδύνους ανάπτυξης και τον παραγωγό. Για παράδειγμα, η ευθύνη αυτή εφαρμόζεται για όλα τα είδη προϊόντων στη Φινλανδία και στο Λουξεμβούργο. Στην Ισπανία, αυτός ο υπερασπιστικός ισχυρισμός δεν εφαρμόζεται στις αγωγές που αφορούν φάρμακα και τρόφιμα που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση. Σε άλλες χώρες, η ρήτρα αυτή δεν εφαρμόζεται για ορισμένα προϊόντα και για ειδικές περιστάσεις (για παράδειγμα, στη Γαλλία).

Ορισμένες εθνικές αρχές (όπως για παράδειγμα της Βουλγαρίας και της Μάλτας) θεωρούν ότι πρέπει να αναθεωρηθεί η διάταξη του άρθρου 7 στοιχείο ε) της οδηγίας προκειμένου να καταργηθεί αυτό το μέσο απαλλαγής από την ευθύνη. Κατά τη γνώμη τους, η κατάργηση αυτή θα συμβάλει στη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Άλλες αρχές (όπως για παράδειγμα της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Λιθουανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου), θεωρούν ότι η ρήτρα αυτή συμβάλλει στη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ της ανάγκης ενθάρρυνσης της κυκλοφορίας καινοτόμων προϊόντων και της προστασίας των καταναλωτών, επειδή περιορίζει το ασφαλιστικό κόστος για τις επιχειρήσεις. Το μέσο αυτό ενθαρρύνει την τεχνολογική και επιστημονική καινοτομία χωρίς ωστόσο να αυξάνει το τελικό κόστος των προϊόντων.

Οι εκπρόσωποι της βιομηχανίας και των ασφαλιστικών εταιρειών είναι της γνώμης ότι η κατάργηση της δυνατότητας προβολής αυτού του υπερασπιστικού ισχυρισμού θα παρακωλύσει την καινοτομία και την ανάπτυξη νέων προϊόντων και θα αυξήσει το ασφαλιστικό κόστος. Κατά τη γνώμη τους, το γεγονός ότι η κατάργηση αυτή δεν είχε σημαντικό αντίκτυπο ούτε στο Λουξεμβούργο ούτε στη Φινλανδία οφείλεται στο μέγεθος αυτών των αγορών. Αντιθέτως, οι εκπρόσωποι των καταναλωτών τάσσονται υπέρ της κατάργησης αυτής της απαλλαγής από την ευθύνη. Επιμένουν στο γεγονός ότι η αντικειμενική ευθύνη βασίζεται στην αρχή ότι το πρόσωπο που αποκομίζει οφέλη από μια επικίνδυνη δραστηριότητα οφείλει να καταβάλει αποζημίωση για την προκαλούμενη ζημία. Ο παραγωγός οφείλει επομένως να φέρει ευθύνη ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία οι προκαλούμενες βλάβες οφείλονται σε κίνδυνο που είναι αδύνατον να εντοπιστεί.

Ορισμένοι εκπρόσωποι των φαρμακευτικών εταιρειών επικρίνουν τη θέση των γαλλικών δικαστηρίων που δεν επιτρέπουν την επίκληση κινδύνου ανάπτυξης για πανομοιότυπα προϊόντα που τέθηκαν σε κυκλοφορία μεταξύ 1988 και 1998 (ημερομηνία του νόμου μεταφοράς). Κατά τη γνώμη τους, η θέση αυτή δεν συνάδει με την οδηγία, επειδή η αιτία απαλλαγής δεν μπορεί να γίνεται αποδεκτή ή να απορρίπτεται ανάλογα με την ημερομηνία κυκλοφορίας ενός προϊόντος που όμως είναι πανομοιότυπο.

— **Εκπιπτόμενο ποσό 500 ευρώ (άρθρο 9)**

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ εφαρμόζεται για ζημίες που προκαλούνται σε ένα αντικείμενο ιδιωτικής χρήσης ή κατανάλωσης διαφορετικό από το ίδιο το ελαττωματικό προϊόν και αφού αφαιρεθεί το εκπιπτόμενο ποσό των 500 ευρώ. Στην τρίτη έκθεση είχε διαπιστωθεί ότι το εν λόγω εκπιπτόμενο ποσό ερμηνευόταν διαφορετικά από τα εθνικά δικαστήρια.

Σήμερα, ορισμένες εθνικές αρχές εκφράζουν μια ορισμένη προτίμηση για μείωση, ή και κατάργηση, του κατώτατου ορίου προκειμένου να διασφαλίζεται η πιο αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών. Ειδικότερα, οι ρουμανικές αρχές προτείνουν να προβλέπεται ένα εκπιπτόμενο ποσό ύψους μεταξύ 200 και 500 ευρώ και να αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών ο καθορισμός του κατάλληλου ποσού ανάλογα με τις τιμές που ισχύουν σε κάθε χώρα.

Όσον αφορά τα ενδιαφερόμενα μέρη, οι εκπρόσωποι της βιομηχανίας θεωρούν ότι το κατώτατο όριο πρέπει, τουλάχιστον, να διατηρηθεί στα σημερινά επίπεδα, ώστε να προβλέπεται η αποζημίωση για αντικειμενική ευθύνη μόνο από ένα ορισμένο επίπεδο ζημίας και πάνω; ώστε να μην υπάρξει καταγίγισμός αιτήσεων για υλικές ζημιές μικρής σημασίας, ιδίως εις βάρος των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Εξάλλου, πιστεύουν ότι θα έπρεπε μάλλον να αυξηθεί αυτό το εκπιπτόμενο ποσό ώστε να προσαρμοστεί στο ποσοστό του πληθωρισμού. Οι εκπρόσωποι των καταναλωτών ζητούν απεναντίας κατάργηση του εκπιπόμενου ποσού ώστε να είναι δυνατή η αποζημίωση για όλες τις προκαλούμενες υλικές ζημιές.

3.3. Άλλα ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας

– Πρόσβαση στη δικαιοσύνη

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ δεν περιέχει ειδικές διατάξεις σχετικά με την πρόσβαση των ζημιωθέντων στη δικαιοσύνη. Οι ζημιωθέντες πρέπει να προσφεύγουν στα εθνικά δικαστήρια.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς επιβάλλει την ανάγκη να έχουν οι καταναλωτές εύκολη πρόσβαση στη δικαιοσύνη στις περιπτώσεις διασυννοριακού χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο αυτό, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, ιδίως όσον αφορά τους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών και τις διαδικασίες για μικροδιαφορές.

– Συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών

Από το 2001, η Επιτροπή επικουρείται από ένα δίκτυο εθνικών εμπειρογνομόνων («ομάδα εμπειρογνομόνων για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων») για τη συλλογή χρήσιμων πληροφοριών για την εξακρίβωση της αποτελεσματικής λειτουργίας της οδηγίας και, ενδεχομένως, για την εξέταση των εντοπιζόμενων προβλημάτων. Το εν λόγω δίκτυο δεν έχει συνεδριάσει από το 2004. Πράγματι, η πλειονότητα των κρατών μελών δεν θεωρεί απαραίτητη τη διεξαγωγή συνεδριάσεων κατά τακτά διαστήματα για την ανταλλαγή πληροφοριών και πιστεύει ότι η ομάδα πρέπει να συνέρχεται σε περίπτωση ανάγκης για τη συζήτηση ειδικών θεμάτων. Ωστόσο, τα νέα κράτη μέλη συμφωνούν γενικά με τη διεξαγωγή τακτικών συνεδριάσεων για την ανταλλαγή πληροφοριών.

Όσον αφορά τη συλλογή πληροφοριών, το *Product Liability Forum of the British Institute of International and Comparative Law* διαθέτει βάση δεδομένων για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων. Η βάση αυτή διατίθεται σε απευθείας σύνδεση και περιέχει πληροφορίες σχετικά με τις νομοθεσίες και τις δικαστικές αποφάσεις σχετικά με την οδηγία 85/374/ΕΟΚ σε όλα τα κράτη μέλη.¹⁷

¹⁷ www.biicl.org/plf

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οδηγία 85/374/ΕΟΚ δεν έχει σκοπό να εναρμονίσει πλήρως όλες τις πτυχές του δικαίου της ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων στην ΕΕ. Εξάλλου, το Δικαστήριο της Ένωσης, μέσω της νομολογίας του, συμβάλλει αποφασιστικά στον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής και στην ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας.

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, η κατάσταση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 85/374/ΕΟΚ είναι παρόμοια με εκείνη που εκτίθεται στην προηγούμενη έκθεση. Ωστόσο, φαίνεται ότι ο αριθμός προσφυγών λόγω ευθύνης κατά την έννοια της οδηγίας αυξήθηκε σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως και ο αριθμός των εξωδικαστικών διακανονισμών μεταξύ των ζημιωθέντων και του προσώπου που προκάλεσε τη ζημία, με σκοπό τη χορήγηση αποζημίωσης.

Εν γένει, η οδηγία θεωρείται ότι διασφαλίζει την αναγκαία ισορροπία μεταξύ της προστασίας των καταναλωτών και των συμφερόντων των παραγωγών. Οι περισσότερες από τις συνεισφορές στην παρούσα έκθεση επιβεβαιώνουν ότι η οδηγία 85/374/ΕΟΚ είναι ένα μέσο που παρέχει πραγματικές δυνατότητες προσφυγής για την ενδεδειγμένη επανόρθωση και αποζημίωση για τη ζημία που προκλήθηκε από ελαττωματικά προϊόντα.

Συνολικά, οι εθνικοί εμπειρογνώμονες και τα ενδιαφερόμενα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία ύπαρξης ενός πλαισίου ευθύνης που διέπει τις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών και θεωρούν ότι η οδηγία αποτελεί ένα συμβιβασμό που συνδυάζει τα υπάρχοντα συμφέροντα. Ωστόσο, τα ζήτλημα της αποτελεσματικότητας ορισμένων διατάξεων της οδηγίας δημιουργεί διχογνωμία μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Συγκεκριμένα πρόκειται για τις διατάξεις που αφορούν το βάρος της απόδειξης, τον υπερασπιστικό ισχυρισμό που βασίζεται στη συμμόρφωση προς ισχύουσες κανονιστικές ρυθμίσεις ή τον ισχυρισμό για τον κίνδυνο ανάπτυξης καθώς και το εκπιπτόμενο ποσό ύψους 500 ευρώ. Οι διαφορές αυτές, κατά το μεγαλύτερο τους μέρος, είχαν ήδη επισημανθεί και στην προηγούμενη έκθεση.

Εν γένει, οι καταναλωτές επιθυμούν να υπάρχει μεγαλύτερη προστασία ανεξάρτητα από το ύψος του κόστους, πράγμα που συνεπάγεται για παράδειγμα την κατάργηση του εκπιπόμενου ποσού. Απεναντίας, οι παραγωγοί και οι ασφαλιστικές εταιρείες επισημαίνουν τον κίνδυνο να πολλαπλασιαστούν οι προσφυγές για ασήμαντης αξίας ζημίες και για το λόγο αυτό υποστηρίζουν την αύξηση του εκπιπόμενου αυτού ποσού. Η διαφορετική αυτή θέση τους αντικατοπτρίζεται και στις γνώμες των εθνικών εμπειρογνομώνων.

Συνεπώς, φαίνεται ότι η οδηγία 85/374/ΕΟΚ συμβάλλει στη διατήρηση ισορροπίας μεταξύ των συμφερόντων των παραγωγών και των καταναλωτών στις περιπτώσεις ευθύνης λόγω ελαττωματικών προϊόντων. Η Επιτροπή πιστεύει ότι ενδεχόμενες αποκλίσεις δεν προκαλούν σημαντικά εμπόδια εμπορικού χαρακτήρα ή στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ζημιωθέντες μπορούν να αποδείξουν την αιτιώδη συνάφεια στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το ελαττωματικό προϊόν προκαλεί ζημία ανεξάρτητα από τις διαφορές μεταξύ εθνικών δικονομικών κανόνων. Υπ' αυτή την έννοια, η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι οι διαθέσιμες πληροφορίες για τον αντίκτυπο των διατάξεων που αφορούν τους υπερασπιστικούς ισχυρισμούς ή το εκπιπόμενο ποσό των 500 ευρώ οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η οδηγία προσφέρει ένα κοινό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και μια κοινή βάση για την ευθύνη των παραγωγών ελαττωματικών προϊόντων.

Λόγω του γεγονότος ότι οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν αιτιολογούνται επαρκώς από αντικειμενικά περιστατικά και ότι οιαδήποτε τροποποίηση μιας ή περισσότερων διατάξεων θα επηρέαζε τη γενική ισορροπία της εν λόγω οδηγίας, η Επιτροπή πιστεύει ότι είναι πρόωρο να προταθεί, στο στάδιο αυτό, αναθεώρηση της εν λόγω οδηγίας.

Μέχρι την επόμενη έκθεση, η Επιτροπή θα παρακολουθήσει όλες τις εξελίξεις που ενδέχεται να επηρεάσουν την ισορροπία αυτή, ενδεχομένως μέσω μιας εις βάθος αξιολόγησης από τους εθνικούς εμπειρογνώμονες και τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να εντοπίσει προβλήματα και να αναζητήσει αποδεκτές λύσεις για τα περισσότερα από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

xxx

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να λάβουν υπόψη τους την παρούσα έκθεση.